

Viktig prinsipiell kjennelse av Hålogaland lagmannsrett:

Frimureri gjør dommer inhabil

En dommer som tilhører samme frimurerlosje som én av partene i retten, er inhabil, fastslår Hålogaland lagmannsrett.

OLE MAGNUS RAPP

Tromsø

Retten erklærer i sin kjennelse at saker der dommer og én av partene er frimurere, er egnet til å svekke tilliten til domstolens uavhengighet. Det var dommeren selv som ba om å få sin habilitet vurdert av lagmannsretten.

Dette er første gang en høyere rettsinstans har behandlet habilitet ut fra frimurerskap. I kjennelsen blir Frimurerordenens lover

gjengitt. Der fremgår det at nest etter plikten mot Gud, fedreland og Ordenen, kommer plikten mot ordrebrødre. Loven pålegger brødrene streng taushet om alt som angår Ordenen, ritualer og seremonier. Det er forbudt for en bror å tale om disse ting til noen som han ikke med sikkerhet vet er frimurer.

Oppsigelsessak

Saken som indirekte førte til kjennelsen om inhabilitet, dreier seg om en oppsagt journalist i Lofotposten. Han gikk til retten for å få jobben tilbake, og under forberedelsen kom det frem at sorenskriveren og saksøkte, redaktøren i Lofotposten, tilhørte samme frimurerlosje. Sorenskriveren mente dette ikke

” Alminnelig deltagelse i det sosiale liv fører ikke til inhabilitet ”

HÅLOGLAND LAGMANNSRETT

Nest etter plikten mot Gud, fedreland og Ordenen, kommer plikten mot ordrebrødre

FRA FRIMURERORDENENS LOVER

medførte brudd på domstoloven. Men Hålogaland lagmannsrett mener noe annet, og sorenskriveren må la en annen dommer overta. Leder i Den norske Dommerforening, lagmann Arild O. Eidesen, vet ikke hvor mange norske dommere som er frimurere. Han legger ikke skjul på at kjennelsen er revolusjonerende.

– Jeg forutsetter at kjennelsen etter sin karakter vil bli påkjært. Ellers kommenterer

jeg prinsipielt ikke saker som står for domstolen, sier lederen i dommerforeningen.

Advokat Steingrim Wolland, som er prosessfullmektig for den oppsagte journalisten, mener kjennelsen er prinsipiell og både riktig og viktig.

– Lagmannsretten har vektlagt hvordan frimurerskapet utad kan bidra til å svekke dommerens tillit. Habilitet er ofte todelt: Hvordan partene ser det selv og hvor-

dan utenforstående tolker de usynlige båndene, sier han.

Wolland er glad for kjennelsen. Han har selv fått mange henvendelser fra domfelte som har svekket tillit til rettsapparatet fordi ett eller flere av rettens medlemmer er med i losjer.

– Før eller senere vil en slik habilitetssak bli behandlet i Høyesterett. Jeg tror det er all grunn til at dommere og advokater, som samtidig er losjemedlemmer, må reagere på dette, sier han.

«Eksklusivt og lukket»

I lagmannsrettens kjennelse vises det til at denne typen habilitetsspørsmål ikke tidligere er behandlet i høyere rett. Høyesterett har tidligere frikjent Rotary-medlemmer for inhabilitet, men lag-

mannsretten anser Rotary for å være av en annen karakter enn Frimurerlosjen. Lagmannsretten mener at relasjoner mellom mennesker som oppstår ved alminnelig deltagelse i det sosiale liv i utgangspunktet ikke føre til inhabilitet.

– Det som i særlig grad kjennetegner og særmerker Frimurerlosjen er dens preg av et eksklusivt, lukket broderskap, omgitt av mystikk og hemmelighetskremmeri, heter det i kjennelsen. Lagmannsretten mener lukketheten og tausheten fører til at omverdenen ikke får innsyn i hvilke bånd som oppstår mellom losjebrødre.

Retten mener det i denne saken ikke er overraskende at det stilles spørsmål om dommerens upartiskhet og uavhengighet.